

Litteratur

THEDE PALM:

Elof Tegnér's minnesanteckningar

De anteckningar, som överbibliotekarien vid Lunds universitetsbibliotek Elof Tegnér skrev ner vid 1890-talets mitt, har visserligen använts av någon forskare men har inte utgivits förrän nu ("Minnen och silhouetter. Anteckningar nedskrifna under sommarvistelser vid Arild på 1890-talet", Lund 1974, CWK Gleerups förlag, capris 32 kr). Han hade själv bestämt, att de ej fick tryckas förrän 25 år efter hans död, som inträffade 1900. Då ansågs de vara alldeles för uppriktiga och, kan man förmoda, för nära den lundensiska miljön. Samma bedömning gjordes efter 50 år. Nu kan man bara lyckönska utgivarna, dr Ingeborg Tegnér och dr Rolf Arvidsson, som kunat publicera detta sällsynta bidrag till svensk kulturhistoria.

Den stora grannlagenhet, som visats efterkommande i och med det sena utgivandet, kunde skapa misstanke om att Tegnér's minnen skulle innehålla avslöjanden i modern stil, alltså rena skvallret. Så är inte fallet. De är ganska skarpa, i några fall ovänliga och går ibland in på en kort karakteristik av några samtidas privatliv. Först blir man överraskad. Elof Tegnér var bror till den blidaste av lärde, Esaias d y, som kan förmodas aldrig ha sagt en elakhet. Deras far var lärd och av ett hetsigt lynne men i övrigt inte framträdande. Farfadern, Esaias Tegnér, kunde som man vet vara frispråkig men var egentligen ganska mild i omdömena, medan farmodern, Anna Myhrman, var känd för sin skarpa tunga.

Elof Tegnér stod inte någon i sin släkt efter i begåvning. Han visade sig dessutom vara god organisatör och blev en framstående bibliotekarie med moderna idéer. Som historiker ansågs han rent av vara radikal. Han gav ut jubelfestupplagan av farfaderns skrifter, där brev publicerades som chockerade och

där i kärleksdikterna från Växjötiden namnet Emilie kom i tryck. Hänsyn till släkten och till minnet hade tagits länge nog, och sanningen var värd sitt pris.

Den strävan efter klarhet och sanning, som utmärker t ex Elof Tegnér's Armfeltbiografi, återfinnes i hans minnen. Han ställer människor på plats inför eftervärlden, men deras svagheter tillät honom inte att göra det inför samtiden. Han undviker inte personliga drag: Strindberg tjänstgjorde en tid vid KB i Stockholm och gjorde "ej väsen af sig" ens vid personalfester "förr än han mot slutet blef berusad, då han blef högljudd och obehaglig". Däremot ligger inte sådant till grund för bedömningar: där gäller endast vad en person kunde och vad han dög till.

Man väntar att de många lundensare, vilkas namn han nämner, skulle bli närmare och säkrare karakteriserade än de kamrater, som han hade under sina år i Stockholm. Det är knappast så. Orsaken är nog den, att Tegnér i Lund var en ung och ivrig man — han promoverades innan han blivit myndig — medan det först var vid mognare år som han arbetade i Stockholm. Han såg där människor, inte mindre klart men med mer förståelse. Först när han återvänt till Lund, kunde han betrakta sina medarbetare där mera nyanserat och rent av milt.

När Elof Tegnér sökte tillbaka till Lund, fick han av sin originelle chef vid KB, Gustaf Klemming, ett testimonium, som slutade med att han ägde "alla de egenskaper som utmärka och pryda en rättskaffens bibliotekarie". Det låter litet obestämt, men man kan svårligen tänka sig ett bättre betyg. Dessamma kan sägas gälla för honom i hans egenskap av författare.